

Nieuwsbrief

FEBRUARI

2018

2

Neutr - On

Onafhankelijke VAKBOND

ECONOMIE

- ◆ Blijft de economie stijgen?
- ◆ Euro stijgt verder
- ◆ Aanpassing lonen
- ◆ Stijgende lonen

VARIA

- ◆ Wat verandert er in februari?
- ◆ 2018 : gemeenteraadsverkiezingen
- ◆ Geen onbelast bijklussen
- ◆ Files kosten enorm veel

ONDERWIJS

- ◆ Wijzigingen wetgeving
- ◆ Basiscompetenties leraars
- ◆ Hervorming onderwijsdoelen
- ◆ Leerkrachten leren programmeren
- ◆ Scholen lopen achter

BOEKEN

- ◆ De kleren van de leider
- ◆ Vooruitgang, ..
- ◆ Scholen slim organiseren
- ◆ Revolutie en wereldorde

SECTOREN

- ◆ Carrefour slinkt af
- ◆ Gaan de vakbonden staken?
- ◆ Loopbaansparen
- ◆ Lonen in de bouwsector
- ◆ Cipers plannen stakingen

ANTIPESTTEAM

- ◆ Rust op tijd
- ◆ Ongelijkheid en onvrede
- ◆ #TouchMe
- ◆ De minnelijke schikking
- ◆ Vlaamse week tegen pesten

DE
LIJN
STAAKT

◆ Blijft de economie stijgen?

De wereldeconomie is opgewekt aan een nieuw jaar begonnen. De Dow Jones ging op enkele maanden over de 25.000 en de 26.000 punten. Maar ondertussen is er een correctie bezig.

Die uitbarsting van economisch optimisme heeft meerdere redenen, waaronder een economische opleving in Amerika en de geruststellende aanwezigheid van Angela Merkel in de EU, die zich opmaakt voor haar volgende ambtstermijn als bondskanselier. Daarnaast heeft de EU energie gekregen door de verkiezing van Emmanuel Macron, de pro-Europese Franse president. De EU zal handelsverdragen onderhandelen gaan afsluiten met partners als Japan, Mexico en Australië.

Zonder crisis van buitenaf blijven de economische wateren waarschijnlijk kalm, waardoor de ECB langzaam haar monetaire stimulansen kan afbouwen.

Wereldwijd is een synchrone en bovengemiddelde economische groei, en een lage maar rustig stijgende inflatie.

Voor 2018 voorspellen economen een groei van de wereldeconomie met 3 tot 3,5 procent. Veel economieën hebben het recentelijk immers beter gedaan dan verwacht, waardoor ze 2018 stevig hebben ingezet. Bovendien zijn de financiële omstandigheden nog vrij soepel, gezien de lage rentevoeten. Voorts staan zowel in de Amerikaanse, de Europese, als in andere ontwikkelde economieën overheidsinvesteringen gepland. Ondertussen blijft China succesvol de economische en financiële volatiliteit in eigen land onderdrukken, en doen ook de opkomende economieën het almaar beter.

Wat zijn de oorzaken van dit plotse economische optimisme?

Ten eerste zijn de geplande overheidsinvesteringen in de VS meer ingegeven door politieke motieven dan door economische. Vanuit politiek perspectief is het logisch om de beloftes in te lossen die tijdens de presidentsverkiezingen van 2016 zijn gemaakt, en dus om nog voor de Congresverkiezingen de belastingen te verlagen en meer uit te geven.

De Amerikaanse economie zit in het negende jaar van groei, en heeft bijna een volledige tewerkstelling. Maar, de komende tien jaar komt er 1 biljoen Amerikaanse dollar aan overheidsschulden bij, zonder uitzicht op veel potentiële groei. Als straks de rentes stijgen, zullen de belastingen bijzonder veel moeten opbrengen. En nog belangrijker: wanneer je investeert wanneer het goed gaat, heb je door het extra begrotingstekort en de aangegroeide schuld minder middelen om de volgende recessie aan te pakken.

Een groot risico daarbij is dat de loon- en/of prijsinflatie kunnen opstaan als de werkgelegenheid haar natuurlijke niveau overstijgt. Dat is voorlopig niet gebeurd, onder andere door de lage productiviteitsgroei, de recente groei van de arbeidsmarktparticipatie en de afgenomen koopkracht.

De risico's op een sterke inflatie nemen toe. Denk maar aan de te sterke groei op wereldschaal, de extra investeringen, de recente koersstijgingen van grondstoffen en het heel goedkope geld. Structurele krachten duwen de inflatie wereldwijd voorlopig nog naar beneden, maar blijft dat wel duren?

Een ander risico voor 2018 is dat de afbouw van de monetaire stimuli te zwaar gaat wegen op economieën en markten die verslaafd zijn geworden aan lage rentevoeten. Een ommezwaai van de lage rente en de afbouw van de stimuli brengt dus ernstige risico's mee.

De Belgische economie groeide in 2017 met 1,7 procent. Dat blijkt uit de gepubliceerde raming van het Instituut voor de nationale rekeningen (INR) van de Nationale Bank. In het vierde kwartaal ging het om een groei met 0,5 procent in vergelijking met het derde kwartaal van 2017. In vergelijking met het laatste kwartaal van 2016 gaat het om een groei met 1,9 procent.

Samen met die raming voor het vierde kwartaal en heel 2017 publiceert de Nationale Bank ook de resultaten van de Belgische economie in het derde kwartaal. In dat kwartaal werd een groei met 0,2 procent opgetekend in vergelijking met het voorgaande kwartaal. Nog in dat derde kwartaal groeide de binnenlandse werkgelegenheid op kwartaalbasis met 0,2 procent, en met 1,3 procent in vergelijking met het derde kwartaal van 2016.

Eind vorig jaar had de Nationale Bank de groeiprognozes voor zowel 2017 als 2018 op 1,7 procent geschat. Een half jaar daarvoor verwachtte de bank telkens nog +1,6 procent. Gouverneur Jan Smets wees half december op de heel goede jobcreatie en een heel wat betere evolutie van het begrotingstekort.

De raming is gebaseerd op voorlopige indicatoren, en kan later nog herzien worden.

<http://www.dewereldmorgen.be/artikel/2018/01/29/geen-350012-maar-wel-511085-werklozen-in-december-2017>

◆ Euro stijgt verder

De euro blijft stijgen, vooral ten opzichte van de dollar. De euro noteerde al op een niveau van 1,24 dollar, waarmee het op zijn hoogste stand stond ten opzichte van de dollar sinds december 2014.

Reden voor de opleving is onder meer het gunstige regeringsakkoord dat in Duitsland werd gesloten over een coalitie tussen Duitse christendemocraten en sociaaldemocraten. Daarmee lijkt langzamerhand een einde te komen aan maanden van politieke onzekerheid in de grootste economie van de eurozone.

Daarnaast zou de Europese centrale bank mogelijk eerder dan verwacht beslissen om de rentes te verhogen. De kans op een eerste rentestap aan het einde van het jaar wordt door bijna drie kwart van de experts voorzien.

De dollar blijft maar dalen. Wie een euro omwisselt krijgt er 1,24 dollar voor in ruil. In de laatste maanden van het presidentschap van Barack Obama was dat nog 1,05 dollar.

Economen en bankiers zagen pariteit (1 euro = 1 dollar) naderen. Maar dat was buiten Donald Trump gerekend. Volgens Donald Trump was immers de dollar te duur, zei hij toen hij president werd. Zoals dat toen wel vaker het geval was, werd Trump niet echt serieus genomen. Maar sinds december 2016 is de dollar 20% in waarde gedaald. Er is dus wel degelijk sprake van een devaluatie. Een devaluatie die de Amerikaanse bedrijven een flinke duw in de rug bezorgd. De prijs van de dollar wordt zo een wapen en de Amerikaanse regering talmt niet om dat wapen in te zetten en zo de devaluatie nog verder op te voeren. Voor de Amerikanen is de daling goed nieuws. En er zit wel degelijk een strategie achter. De rest van de wereld wordt nu met de Trump-doctrine geconfronteerd. Een globale en overdachte strategie die 'America First' heet.

De president wil het concurrentievermogen van de Amerikaanse bedrijven maximaliseren. Eerst heeft hij de belastingen verlaagd van 35% naar 21%. Diezelfde bedrijven krijgen nu de mogelijkheid om tegen een eenmalige boete honderden miljarden dollar terug naar de VS te brengen om ze daar in de economie te injecteren.

In een tweede fase wil hij het enorme handelsdeficit van zijn land aanpakken. Dat zal op drie manieren gebeuren: de VS uit bestaande en voor hen nadelige handelsakkoorden terugtrekken, belastingen heffen op de invoer van producten die de Amerikaanse industrie bedreigen en tenslotte door de dollar te devalueren.

De wereld bevindt zich dus in een fase waarin het concurrentievermogen wordt aangezwengeld door devaluatie. Een valuta-oorlog als het ware. Vooral China en Japan dreigen nu in de problemen te komen en zullen zich verplicht zien te reageren. Europa zal de devaluatie van de dollar moeten ondergaan, zonder dat het veel zal kunnen doen.

Door de dure euro worden de Europese producten overal duurder en zal er minder verkocht kunnen worden wat slecht is voor de werkgelegenheid.

Een jaar geleden werd overal ter wereld met Trump gelachen. Vandaag minder.

De Europese Centrale Bank (ECB) is er nog steeds van overtuigd dat de inflatie in de eurozone door het economisch herstel op termijn naar het juiste niveau gaat bewegen. Dat heeft ECB-president Mario Draghi gezegd. Na zijn woorden kwam de waarde van de euro kortstondig boven de 1,25 dollar. Dat was sinds december 2014 niet meer voorgekomen.

De centralebankpresident benadrukte tegelijk dat de stimuleringsmaatregelen van de ECB voorlopig nodig blijven. Ook noemde hij het beweeglijke koersverloop van de euro van de laatste tijd „een bron van onzekerheid”, omdat het nog niet duidelijk is wat de gevolgen hiervan precies zijn voor de ontwikkeling van het prijspeil in Europa.

Kenneren hadden hier echter op krachtigere kanttekeningen van Draghi gerekend, omdat de euro de laatste tijd al behoorlijk omhoog was gegaan. Dat kwam volgens de centrale bankier door de goede economische omstandigheden en uitspraken over de dollar „van iemand anders”.

Draghi leek daarmee te verwijzen naar de Amerikaanse president Donald Trump, maar noemde diens naam niet. Hij haalde wel hard uit naar de Amerikaanse minister van Financiën Steven Mnuchin, die onlangs de waarde van de dollar omlaag praatte om daarmee het Amerikaanse bedrijfsleven te helpen.

Na uitlatingen van Draghi over de rente zakte de euro overigens weer wat in waarde ten opzichte van de dollar. Draghi onderstreepte dat een renteverhoging er dit jaar waarschijnlijk nog niet inzit. Voorlopig houdt de ECB de rentetarieven in de eurozone onveranderd op hun historisch lage niveaus. De herfinancieringsrente blijft daardoor 0 procent, wat betekent dat banken gratis geld kunnen lenen bij de centrale bank. De depositorente blijft min 0,4 procent, waardoor banken geld toeleggen op de middelen die ze bij de ECB stallen.

De ECB pompt via zijn inkoopprogramma nu nog altijd 30 miljard euro per maand in de economie van de eurozone. Vorig jaar ging het maandelijks om 60 miljard euro, maar in oktober werd besloten om het steunbeleid met ingang van 2018 flink terug te schroeven. Het opkoopprogramma duurt in ieder geval nog tot eind september, over de periode daarna moet nog een besluit worden genomen.

◆ Aanpassing lonen

Zelfs als uw brutoloon in januari niet steeg, moet u op uw loonbrief toch netto meer overhouden. Vier ingrepen maken het verschil.

De belastingschijf van 30 procent is geschrapt.

Een groter deel van het beroepsinkomen wordt belast tegen 25 procent. "De bedragen worden ook geïndexeerd, maar dat heeft niets te maken met het zomerakkoord", merkt Bart Lombaerts van PwC Tax Consultants op. In ons land worden de lonen aangepast aan de kosten van levensonderhoud. De indexering van de belastingschijven is daar een gevolg van. Door de indexatie stijgt het deel van uw inkomen waarop u geen belasting afdraagt van 7270 naar 7430 euro. Sommige belastingplichtigen krijgen een toeslag op die belastingvrije som. Zo verhoogt de belastingvrije som naargelang het aantal kinderen. Voor één kind komt er 1580 euro bij, en voor twee kinderen 4060 euro. Op de indexatie na verandert daar niets.

De forfaitaire beroepskosten verhogen.

Wie veel beroepskosten maakt, kan die opgeven op zijn belastingformulier. Voor wie zich die moeite wil besparen of weinig kosten kan bewijzen, is er het algemene forfait waarop iedereen recht heeft. Voor het inkomstenjaar 2018 bedraagt het kostenforfait 30 procent van het inkomen van werknemers en stijgt het plafond van 4320 naar 4720 euro. Niet enkel de verhoging van het plafond heeft een impact op het nettoloon, ook de nieuwe manier om het forfait te berekenen. Tot nu hing het kostenpercentage af van de inkomensschijf. Voor 2017 bijvoorbeeld bedroeg het kostenforfait 30 procent van het inkomen van werknemers tot 8620 euro, 11 procent van het inkomen tussen 8620 en 20.360 euro, en 3 procent van het inkomen boven 20.360 euro. Om aan het plafond te komen, moesten werknemers vorig jaar meer dan 35.113 euro per jaar verdienen, na aftrek van de sociale bijdragen. Dit jaar komt een werknemer met een jaarloon van 15.734 euro, na aftrek van sociale bijdragen, ook al aan het plafond.

EEN BELASTINGSCHIJF MINDER, MEER NETTOLOON

	<i>Inkomstenjaar 2017</i>	<i>Inkomstenjaar 2018</i>
25%	Onder 11.070 euro	Onder 12.990 euro
30%	11.070 tot 12.720 euro	/
40%	12.720 tot 21.190 euro	12.990 tot 22.290 euro
45%	21.190 tot 38.830 euro	22.290 tot 39.660 euro
50%	Boven 38.830 euro	Boven 39.660 euro

Lagere belasting op gsm, smartphone, tablet en pc.

Als een werkgever een gsm, smartphone, tablet of pc ter beschikking stelt aan een werknemer, die hij ook voor privédoeleinden mag gebruiken, betaalt de werknemer belasting op dat voordeel. Hetzelfde geldt voor een internet- of gsm-abonnement. De fiscus kleeft een waarde op dat voordeel van alle aard en belast het als een beroepsinkomen. Voor een pc of een laptop hield de fiscus in het inkomstenjaar 2017 rekening met een waarde van 180 euro. Voor het inkomstenjaar 2018 zakt dat naar 72 euro per toestel.

Een lagere waarde betekent minder belasting. Voor een internetabonnement dat werkgevers kosteloos ter beschikking stellen aan werknemers, bedrijfsleiders aan vennootschappen of ondernemers aan leveranciers blijft de forfaitaire waarde 60 euro per jaar.

Het was tot nu niet helemaal duidelijk hoe gsm's, smartphones en tablets moesten worden gewaardeerd. Vanaf 1 januari 2018 hanteert de fiscus een vaste waarde van 36 euro per toestel voor die voordelen van alle aard, en niet de werkelijke waarde. Voor het mobiele telefoonabonnement wordt de waarde vastgepind op 48 euro per jaar.

Winstparticipatiepremie voor werknemers.

Onder bepaalde voorwaarden wordt het gemakkelijker een winstparticipatiepremie toe te kennen aan werknemers. De aandeelhouders kunnen de werknemers fiscaalvriendelijk laten delen in de winst. Tot nu was daarvoor altijd een cao of een akkoord van de werknemers nodig.

"Als het gaat om een identieke premie - een vast bedrag voor alle werknemers of een vast percentage van het loon - hoeft de werkgever niet langer het akkoord van de werknemers te hebben", legt Lombaerts uit. "De toekenning kan in dat geval gebeuren via een beslissing van de algemene vergadering bij gewone meerderheid." Voor een verschillende premie voor verschillende categorieën van werknemers blijft de oude procedure van kracht.

"Zo'n winstparticipatiepremie mag je niet verwarren met de collectieve cao90-bonus of de niet-recurrerende resultaatgebonden bonus, waarmee werkgevers in 2018 tot 3313 euro belastingvrij kunnen uitkeren aan hun werknemers, na betaling van een sociale bijdrage van 13,07 procent. Dat komt neer op 2880 euro netto voor de werknemers", zegt Lombaerts. "De winstparticipatiepremie laat toe een groter bedrag uit te keren aan werknemers. De premie is beperkt tot 30 procent van de brutoloonmassa. De werkgever draagt er 7 procent belasting en 13,07 procent sociale bijdragen op af."

Bron: Trends

◆ Stijgende lonen?

De Belgische economie kan in 2018 groeipijnen verwachten. Daarvoor waarschuwt het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO). De werkgeversorganisatie voorspelt dat de economische groei begin dit jaar eindelijk terug boven de 2 procent zal klimmen, met ook de bijhorende jobcreatie.

Toch zit aan die stevige herleving ook een keerzijde. 'De jobs zijn er, ze invullen wordt de grote uitdaging', zegt Pieter Timmermans, de topman van het VBO. 'Bedrijven hebben vandaag al veel moeite om geschikte kandidaten te vinden voor bepaalde vacatures. Tegen het einde van het jaar zal die krapte op de arbeidsmarkt overal een rol gaan spelen. Het gebrek aan personeel dreigt dan ons groeipotentieel af te remmen.' De krapte op de arbeidsmarkt dreigt de groei van onze bedrijven af te remmen.

In de conjunctuurenquête van het VBO geven zowat alle sectoren aan dat ze het moeilijk hebben om voor bepaalde jobs geschikte kandidaten te vinden. In de hout- en textielsector, de uitzendsector en de ICT-wereld blijven voor zowat alle profielen posities oningevuld.

Het personeelstekort is duidelijk zichtbaar in de vacaturecijfers van de Vlaamse arbeidsbemiddelaar VDAB. Met 260.000 vacatures in een jaar tijd zit het aantal jobaanbiedingen in Vlaanderen op een recordniveau. Eind november stonden 41.000 vacatures open, een situatie die al geleden is van de zomer van 2008, vóór de economische crisis.

Ook in vergelijking met de rest van Europa swingt de vacaturekoorts de pan uit. Per 100 arbeidsplaatsen telt België 3,6 openstaande vacatures. Enkel Tsjechische bedrijven hebben het nog moeilijker om volk te vinden, leren cijfers van het Europees statistisch bureau Eurostat.

'De krapte op de arbeidsmarkt gaat niet meer enkel over een tekort aan ingenieurs en technisch hooggeschoolden', duidt Edward Roosens, hoofdeconoom van het VBO. 'Het gaat veel breder. Tegen eind dit jaar evolueren we naar een economie met veralgemeende krapte op de arbeidsmarkt. Dan dreigt opwaartse druk te ontstaan op de lonen.'

'Het slechtste dat zou kunnen gebeuren, is dat activiteiten naar het buitenland verhuizen, omdat we hier niet de juiste mensen vinden.'

Als er minder geschikte kandidaten zijn voor een job, dan zullen bedrijven dieper in de buidel moeten tasten, is de redenering. Als bedrijven uit de kleine pool van arbeidskrachten geschikte kandidaten willen opvissen, dan zullen ze met een beter salaris over de brug moeten komen dan hun concurrenten.

Voor werknemers is dat een goede zaak. Als er geen vervangers klaarstaan, hebben ze een sterkere positie in de loononderhandelingen met hun werkgever. Maar vanuit het oogpunt van de bedrijven ziet het VBO dat anders.

‘We moeten absoluut vermijden dat de lonen tegen het einde van het jaar zouden beginnen te stijgen’, zegt Timmermans. ‘Als de loonkosten stijgen, neemt onze concurrentiekracht af, met nefaste economische gevolgen, zoals afslankingen en herstructureringen. Om dat te vermijden moeten we de beschikbare arbeidsreserve zo veel mogelijk aan het werk krijgen.’ Het probleem van krapte op de arbeidsmarkt is niet zozeer een gebrek aan mensen. Met ruim 200.000 werklozen en een werkloosheidsgraad van 7 procent heeft Vlaanderen nog een stevige reserve aan mensen die kunnen werken. Het probleem is vooral dat hun competenties niet overeenkomen met de profielen waar bedrijven naar op zoek zijn. Werklozen hebben onvoldoende of niet de juiste scholing, wonen niet in de regio’s waar het meeste werk is of hebben niet de juiste ervaring.

‘Het probleem is een mismatch van vraag en aanbod’, zegt Timmermans. ‘De gewesten hebben daarin een verpletterende verantwoordelijkheid om hun arbeidsmarktbeleid activerender te maken en meer mensen aan het werk te krijgen’, klinkt het.

Tegelijkertijd moet in het onderwijs veel meer aandacht komen voor de reële noden van de arbeidsmarkt. Ook werkgevers zullen water bij de wijn moeten doen. De witte raaf die perfect voldoet aan alle 15 criteria van een vacature, die bestaat niet meer. In hun aanwervingen zullen bedrijven de lat lager moeten leggen om daarna hun mensen via opleiding en begeleiding de nodige competenties bij te brengen.’

Samen met de andere werkgeversorganisaties en de vakbonden moet het VBO eind dit jaar een nieuw loonakkoord sluiten, waarin de nationale loonafspraken worden vastgelegd voor 2019 en 2020. De sociale partners bepalen daarin samen hoeveel ruimte bedrijven krijgen voor loonsverhogingen. ‘Ik hoop dat we een akkoord kunnen vinden dat de inspanningen van de voorbije jaren niet tenietdoet’, zegt Timmermans daarover. ‘De krappe arbeidsmarkt mag in geen geval aanleiding zijn om de loonkosten opnieuw te laten ontsporen.’

Daarnaast ziet Timmermans ook een rol weggelegd voor arbeidsmigratie, om mensen met de nodige competenties naar ons land te halen. ‘Het slechtste dat zou kunnen gebeuren, is dat activiteiten naar het buitenland verhuizen, omdat we hier niet de juiste mensen vinden’, zegt de VBO-topman.

Bron: Tobe Steel, Redacteur Politiek en Economie bij De Tijd

ONDERWIJS

◆ Wijzigingen wetgeving

Een correcte inhouding van de bedrijfsvoorheffing is inherent aan de salarisberekening. Het is immers de bedoeling dat de bedrijfsvoorheffing zoveel mogelijk overeenstemt met de op het inkomen verschuldigde (eind)belasting. Om een correcte inhouding van de bedrijfsvoorheffing mogelijk te maken is het onontbeerlijk dat het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming beschikt over de meest actuele en correcte informatie i.v.m. de gezinssituatie van het personeelslid.

<http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13728>

Vanaf het schooljaar 2017-2018 worden de werkingsmiddelen voor het kleuteronderwijs structureel opgetrokken met 10 miljoen euro. Het werkingsbudget wordt verdeeld a rato van het aantal kleuters op de teldag. Vanaf begrotingsjaar 2019 evolueert het extra werkingsbudget mee met de leerlingenevolutie en de gezondheidsindex. De uitbetaling ervan gebeurt elk schooljaar aan het schoolbestuur vóór 31 december van het lopende schooljaar.

<https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=9437>

https://www.vlaamsparlement.be/commissies/commissievergaderingen/1224094?utm_medium=email&utm_source=transactional&utm_campaign=bodh#volledige-agenda

[Vraag om uitleg over het ontbreken van de directeurs in het onderzoek naar de tijdbesteding van leerkrachten](#) van [Steve Vandenberghe](#) aan minister Hilde Crevits

[Vraag om uitleg over het valideren van eerder verworven competenties](#) van [Koen Daniëls](#) aan minister Hilde Crevits

<https://www.vlaamsparlement.be/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1221381>

[Zorgkrediet voor de personeelsleden van het onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding](#)

◆ **Basiscompetenties leraars**

In zijn advies over de overdracht van de lerarenopleidingen, toonde de Vlor zich tevreden over het behoud van de geldende bepalingen over beroepsprofiel en basiscompetenties. Ze blijven decretaal verankerd en bij besluit vastgelegd door de Vlaamse Regering na advies van de Vlor. De Vlor is tevreden dat hij om advies gevraagd wordt over dit besluit met de herwerkte basiscompetenties.

Geen nood aan herwerking van het beroepsprofiel

Het beroepsprofiel van de leraar is de omschrijving van de kennis, vaardigheden en attitudes van de leraar bij zijn beroepsuitoefening. De Vlor bevestigde al eerder dat hij achter het beroepsprofiel van de leraar staat zoals dat vandaag is vastgelegd. Dit beroepsprofiel is een evenwichtig geheel waarin alle rollen van de leerkracht een gelijkwaardige plaats krijgen. De raad is dan ook tevreden dat de overheid op zijn vraag om het beroepsprofiel niet te wijzigen, is ingegaan.

<https://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/advies-over-de-basiscompetenties-van-de-leraren>

[Voorstel van resolutie betreffende het versterken van leerkrachten in het basisonderwijs](#) van [Steve Vandenberghe](#), [Caroline Gennez](#), [Tine Soens](#) en [Katia Segers](#)

Brochures

<https://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/toelatingsexamen-arts-en-tandarts-2018>

<https://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/hou-je-taal-heerlijk-helder-1>

<http://www.vlor.be/advies/advies-over-de-basiscompetenties-van-de-leraren>

◆ Hervorming onderwijsdoelen

De Vlor leverde de voorbije twee jaar grondig denkwerk over de architectuur van de onderwijsdoelen. Deze voorstellen zijn terug te vinden in het oriënterend advies enerzijds en in het advies over de conclusies van het participatief publiek debat over eindtermen anderzijds. De raad pleit voor een maximale valorisering van deze twee unaniem uitgebrachte adviezen en herinnert daarom in onderstaande alinea's aan enkele cruciale principes die eraan ten grondslag liggen.

Een eerste kerngedachte: de samenleving koestert zeer hoge en diverse verwachtingen ten aanzien van het onderwijs. Dit is een uiting van het zeer grote maatschappelijke vertrouwen in de veranderende kracht ervan. Maar het onderwijs kan nooit een passieve ontvanger worden van die verwachtingen. Onderwijs heeft de plicht en de verantwoordelijkheid om die verwachtingen een plaats te geven in een visie op vormend onderwijs.

De tweede kerngedachte: onderwijsdoelen vormen een kader voor extern toezicht door de (onderwijs)overheid op de kwaliteit van scholen. Dit voorstel van decreet moet een (inhoudelijk) coherent geheel vormen met het recente ontwerpdecreet over inspectie 2.0.

Een derde kerngedachte: onderwijsdoelen die de overheid vastlegt, moeten kunnen rekenen op een breed draagvlak in het onderwijsveld en in de samenleving. Alle geledingen betrokken bij het onderwijs moeten inspraak krijgen in het debat over onderwijsdoelen. Adviezen over onderwijsdoelen zijn en blijven een kernopdracht voor de Vlaamse Onderwijsraad. De raad wil die opdracht kunnen opnemen op diverse momenten van de beleidscyclus.

<https://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/advies-over-de-hervorming-van-de-onderwijsdoelen>

◆ Leerkrachten leren programmeren

Leerkrachten kunnen dit semester in Technopolis terecht om aan de slag te gaan met de WeDo 2.0 en Mindstorm-pakketten van LEGO. Aan de hand van deze pakketten kunnen ze naderhand kinderen en jongeren op een speelse manier leren programmeren.

Via een hands-on workshop op woensdagnamiddag helpt Technopolis leerkrachten om de pakketten WeDo (2e en 3e graad basisonderwijs) en Mindstorm (secundair onderwijs) van LEGO onder de knie te krijgen. Stap voor stap ontdekken leerkrachten de mogelijkheden en

gaan ze aan de slag met de software, zodat ze nadien met de pakketten hun leerlingen op een eenvoudige en visuele manier kunnen leren programmeren.

De leerkrachten krijgen suggesties om de pakketten in te zetten op een manier die aansluit bij het STEM-onderwijs waarin verschillende disciplines worden gecombineerd: er wordt samengewerkt, er is ruimte voor creativiteit en open opdrachten laten meer ruimte voor een eigen invulling van de leerlingen.

<http://mailchi.mp/technopolis/persbericht-technopolis-helpt-leerkrachten-aan-de-slag-met-lego-wedo-en-mindstorms?e=cb20bb92f8>

◆ Scholen lopen achter

Het onderwijs kan de explosie aan geavanceerde digitale technologieën niet bijbenen. Maar misschien hoeft dat ook niet. Sociale vaardigheden zijn minstens zo belangrijk als een 'juist' diploma.

Elk bedrijf dat zichzelf serieus neemt, is vandaag op het hoogste niveau bezig met innovatieve technologieën als blockchain, robotica of artificiële intelligentie. Maar zijn er ook voldoende mensen beschikbaar om die technologie in onze bedrijven te implementeren? Het tekort aan talent is een remmende factor op digitale innovatie waarvan alle sectoren het slachtoffer zijn. Het is moeilijk het probleem in cijfers te vatten. De Vlaamse arbeidsbemiddelingsdienst VDAB telde van januari tot november vorig jaar 9.566 openstaande vacatures voor informatici en ICT'ers, waarvan bijna de helft voor analist-ontwikkelaars. Data voor specifieke profielen zoals blockchainspecialisten zijn niet voorhanden. Maar aangezien de meeste ICT-profielen al structurele knelpuntberoepen zijn, is dat nog meer het geval voor die heel gespecialiseerde jobs. 'ICT'ers die mee zijn met de jongste techtrends stromen doorgaans meteen door naar de arbeidsmarkt en komen niet in de statistieken terecht', zegt Ronny Misplon van de VDAB-studiedienst.

Schermvullende weergave

Het gebrek aan specifieke opleidingen speelt een rol in het tekort. 'Hooggeschoolde ICT-profielen zijn schaars door de te kleine uitstroom uit het onderwijs. De hoop is dat door de campagnes rond STEM (technische en technologische opleidingen in het secundair onderwijs) het aantal ICT-studenten meer gelijke tred zal houden met het werkaanbod', zegt Misplon. Voorlopig lijkt dat echter tegen te vallen: in veel scholen slaan de nieuwe STEM-richtingen niet aan of worden ze zelfs niet aangeboden.

De onderwijs- en opleidingssector komt maar mondjesmaat met aangepaste opleidingen op de proppen. In de hogescholen worden thema's als het internet of things (IoT), big data en artificiële intelligentie hoogstens aangeboden als een (al dan niet optioneel) keuzevak in de bestaande opleidingen. Thema's als robotica en blockchain ontbreken in grote mate.

De West-Vlaamse hogeschool Howest pioniert op haar Brugse campus sinds dit academiejaar wel met specifieke toegepaste informaticaopleidingen. Na een opleiding cybersecurity lanceerde Howest dit jaar ook een opleiding blockchain, waarvoor 60 studenten zich inschreven. Via afstandsonderwijs bereikt Howest voor beide richtingen 154 studenten, vooral mensen uit het bedrijfsleven die zich willen bijscholen. En volgend academiejaar wil Howest uitpakken met de eerste hogeschoolopleiding rond artificiële intelligentie. 'Met die nicheopleidingen kunnen we ons onderscheiden van andere instellingen die weinig initiatief tonen voor nieuwe digitale technologie', zegt Kurt Callewaert, professor van Howest. De opleidingen van Howest vloeien voort uit de zogenaamde Tetra-projecten, waarmee de Vlaamse regering de samenwerking tussen kenniscentra en bedrijven stimuleert en financiert.

‘We werken samen met bedrijven uit verschillende sectoren zoals logistiek en toerisme, waar leerlingen stage kunnen lopen of proeven kunnen doen.’

Vier op de tien junior-aanwervingen bij de consultant Deloitte Belgium hebben te maken met technologische skills.

Ook bij de grote consultancybedrijven heeft de opmars van digitale technologie een impact op het aanwervingsbeleid. In 2016 werd ongeveer 35 procent van de meer dan 400 senior werknemers van Deloitte Belgium aangeworven om hun technologische competenties. Voor de meer dan 450 aanwervingen van juniors was dat zelfs 40 procent. ‘Dat aandeel zal dit jaar nog toenemen’, zegt Ilse Antonissen, hr-directeur bij Deloitte Belgium.

Maar eigenlijk kunnen we het onderscheid tussen technologische en niet-technologise profielen niet meer maken, vindt Antonissen. ‘In alle oplossingen die we aanbieden, zit wel een aspect van technologie verweven. We verwachten dan ook een affiniteit met technologie van al onze profielen. We hebben nood aan mensen die een bepaalde expertise combineren met een affiniteit voor technologie en met vaardigheden rond projectmanagement.’

Die competentiemix heeft ermee te maken dat ICT niet meer los gezien kan worden van de zakelijke processen in alle geledingen van een bedrijf. Om een onderneming klaar te stomen voor de nieuwe Europese privacywetgeving moet je niet alleen kunnen programmeren, maar ook een juridische bagage hebben, met verschillende afdelingen kunnen communiceren en een project plannen. Ook blockchain is een toepassing die niet alleen technologische skills vraagt, maar ook inzicht in de bedrijfsprocessen die je met die technologie probeert te veranderen.

Ook het onderscheid tussen ‘blue collar’- en ‘white collar’-werknemers (arbeiders en kantoorwerkers) is stilaan achterhaald, betoogt Jacques Platieu, algemeen directeur van IBM België en Luxemburg. Bij IBM spreken ze liever van ‘new collar’: mensen die specifieke technische vaardigheden kunnen combineren met basiskennis uit het middelbaar onderwijs. Hogere studies zijn niet altijd zaligmakend, zegt Platieu.

Kortom, het oude stramien waarbij je van opleiding X doorstroomt naar job Y verliest aan relevantie. Rekruteerders hechten minstens zoveel belang aan een mix van competenties en aan persoonsgebonden kwaliteiten, zoals kunnen werken in teamverband, snel kunnen beslissen op basis van grote hoeveelheden data, of snel nieuwe vaardigheden kunnen aanleren. Technologie is, veel meer dan in voorgaande decennia, een bewegend doelwit dat constante bijscholing vraagt.

Een ander pijnpunt blijft de veel te lage instroom van meisjes - bij Howest maken ze amper een op de twintig studenten uit. Nochtans kan de toenemende aandacht voor sociale en menselijke vaardigheden net in hun voordeel spelen. Jonge vrouwen overtuigen om de stap naar de ICT-sector te zetten, is misschien wel de allersnelste en goedkoopste manier om het komende tekort aan specialisten op te vangen.

Bron: Wim De Preter in De Tijd

SECTOREN

- ◆ Carrefour slinkt af

Carrefour heeft zopas een herstructureringsplan voor België aangekondigd. De ongerustheid van het personeel was terecht. De supermarktketen, die in 2016 meer dan 1 miljard euro winst boekte, kondigt aan dat er in België twee hypermarkten sluiten en meer dan 1.200 banen sneuvelen.

Tom De Meester, woordvoerder van de PVDA: “Dit plan is gewoonweg onaanvaardbaar. In 2016 maakte de groep Carrefour wereldwijd 1 miljard euro winst. In België bedroeg de winst 65 miljoen. De groep heeft ook een flinke reserve van 8,5 miljard euro aan opgestapelde winst in kassa. Er zijn dus geen geldige economische redenen voor dit plan. Alleen voor de portefeuille van de aandeelhouders is dit een goede zaak.” De kassa's van Carrefour zijn vol genoeg, vindt de PVDA, het kan dus niet dat de werknemers moeten opdraaien voor de investeringen van de groep.

Wij eisen dat wet-Renault zo vlug mogelijk wordt aangepast. Collectief ontslag mag niet langer mogelijk zijn zonder economische redenen

“Wij eisen dat de wet-Renault zo vlug mogelijk wordt aangepast. Collectief ontslag mag niet langer mogelijk zijn zonder economische redenen, en die redenen moeten door een administratieve of juridische instantie aanvaard worden. Op dit moment is België een van de landen in Europa waar werknemers het slechtst beschermd zijn tegen ontslagrondes van multinationals. De aanpassing van de wet-Renault is absoluut noodzakelijk om werknemers en hun gezinnen te beschermen wanneer een winstgevend bedrijf dividenden uitkeert aan zijn aandeelhouders en toch tot collectief ontslag wil overgaan”, zegt de PVDA-woordvoerder. In februari 2017 diende de PVDA in het parlement een wetsvoorstel in om de procedure inzake collectief ontslag te wijzigen.

“Wat nu bij Carrefour gebeurt, is alweer een bewijs dat het ‘jobs, jobs, jobs’-beleid van de regering-Michel faalt. Een beleid waarbij multinationals als Carrefour met allerlei cadeaus worden overstelpt onder het voorwendsel dat zij dan wel banen zullen creëren”, zegt Tom De Meester. “Carrefour geniet al jaren van belastingvoordelen, maakt winst, en toch ontslaat het mensen. Dat beleid is gebaseerd op liberale recepten die achterhaald zijn en al meermaals hebben bewezen dat ze niet werken. Multinationals nemen die fiscale cadeaus aan en ontslaan toch mensen. Delhaize, Caterpillar, ING en nu Carrefour ... het lijstje is lang. Hoeveel sociale drama's zijn er nog nodig voor de regering het geweer van schouder verandert? Want achter de cijfers, het aantal banen dat geschrapt wordt, gaan mensen en hele gezinnen schuil en hun hele leven wordt overhoop gehaald.”

Dat voormalig minister voor KMO's Sabine Laruelle (MR) in de raad van bestuur van Carrefour zit, zet ook kwaad bloed bij de linkse partij. “Hoe kunnen we nog geloven dat de liberale politici het algemeen belang dienen als een voormalig federaal minister – bijna meteen na het aflopen van haar politiek mandaat – een zitje opneemt in de raad van bestuur van Carrefour? En wat nog erger is, ze bekleedt momenteel ook nog politieke functies, op het kabinet van Pierre-Yves Jeholet, de Waalse minister... van Werk. Er is hier duidelijk sprake van een belangenconflict”, zegt Tom De Meester. “Vanwege de gewichtigheid van het dossier en de strategische positie van die minister eisen we dat alle mandaten – publiek en privaat – van de leden van zijn kabinet openbaar worden gemaakt en op de website van de minister worden gepubliceerd”, besluit Tom De Meester. Bron: Persdienst PVDA

Minister van Werk Philippe Muyters erkent dat dit een zware klap is voor de werknemers, met een aantal persoonlijke drama's. Maar hij wil hen ook een boodschap van hoop geven: “Er waren nog nooit zoveel vacatures in Vlaanderen. Het komt er nu op neer die in te vullen, met veel aandacht voor de competenties van de mensen.”

Minister Muyters betuigt zijn steun aan de mensen die hun job dreigen te verliezen. Hij wil dat de VDAB De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) is een

Vlaamse overheidsdienst die vraag en aanbod op de arbeidsmarkt samenbrengt, bemiddelt voor werkzoekenden en hen naar werk begeleidt via een traject op maat. In het kader van de zesde staatshervorming werd ook de controle en sanctionering van werkzoekenden, een vroegere RVA-bevoegdheid, in 2016 een taak van de VDAB. "We hebben momenteel meer werkgelegenheid in Limburg dan toen Ford Genk sloot", zegt de minister. "Er zijn veel kansen op de arbeidsmarkt. Daarom zetten we alles op alles om de competenties van de mensen in kaart te brengen. Hun talent kan zeer waardevol zijn voor een nieuwe werkgever."

De acties zijn het meeste voelbaar in Brussel en Wallonië, Genk en Westerlo.

Lees ook:

http://pvda.be/artikels/carrefour-wie-moet-betalen-els-1650-euro-maand-bernard-165-miljard-jaar?utm_source=pvda2018-02-02&utm_medium=email&utm_content=html&utm_campaign=portalnewsletter

◆ Gaan de vakbonden staken?

Na de pensioenbetoging van 19 december '17 lijkt de regering niet geneigd om de pensioenplannen in te trekken.

ABVV-voorzitter Rudy De Leeuw zei eerder dat met wat er nu op tafel ligt over het puntensysteem en de zware beroepen, iedereen 150 euro per maand gaat verliezen.

De socialistische vakbond vraagt dat de federale regering haar pensioenplannen intrekt. "Gebeurt dat niet, dan volgen er stakingen", zo heeft Robert Vertenueil, algemeen secretaris van het ABVV, gezegd na afloop van een federaal comité van de vakbond.

Het ABVV lanceert dus een ultimatum: indien de plannen over het pensioen met punten en de criteria voor de zware beroepen niet ingetrokken worden, zal de bond acties organiseren. Daarbij behoort een 24 urenstaking tot de mogelijkheden, gaf Vertenueil aan.

"De bal ligt nu in het kamp van de regering. Het is mogelijk dat er niets plaatsvindt, indien de regering verzaakt aan het wetsontwerp over het puntensysteem en het voorontwerp van de wet over de zware beroepen", zei Vertenueil.

De vakbond wil een ernstige pensioendiscussie starten om het systeem te hervormen, zonder dat de pensioenen omlaag gaan en waarbij de financiering van de sociale zekerheid behouden blijft. De vakbond verwacht "zo snel mogelijk" een antwoord van de regering-Michel. "Indien de regering volhardt in de boosheid, zijn betogingen en een grote nationale actiedag niet uitgesloten", aldus De Leeuw. Die kan leiden tot een 24 urenstaking.

Voor de christelijke en liberale vakbonden is een staking "niet aan de orde". Zij doen dus niet mee.

Daarnaast zijn er nog enkele vakbondsacties op komst, zoals bij de gevangenis, die staken voor betere werkomstandigheden, en bij Carrefour voor de 1233 afvloeiingen.

Bij Brussels Airlines is er ook sociale onrust.

Een van de vele vragen is of het huidige model van Brussels Airlines kan blijven bestaan, en of dat nog kan onder die naam.

De werknemers tasten in het duister over de toekomstplannen.

Het huidige model van de luchtvaartmaatschappij zou eventueel geheel of gedeeltelijk kunnen ophouden te bestaan. Verschillende activiteiten worden mogelijk overgenomen door het overkoepelende Eurowings in Duitsland. Die onzekerheid over de toekomst, blijft Brussels Airlines zoals het vandaag is, weegt heel zwaar bij het personeel.

In 2012 hebben zij al opofferingen gedaan, ingeleverd op arbeidsvoorwaarden en loon, met een garantie op de toekomst van Brussels Airlines. Het zou een zware klap zijn als dat alles voor niets is geweest.

Momenteel houden de piloten van Brussels Airlines al twee weken stiptheidsacties in verband met aanslepende dossiers over onder meer vliegtijden en pensioenen.

Bij slecht nieuws zou het wel eens kunnen dat ook het grond- en kabinepersoneel actie onderneemt.

En ook bij De Lijn, groeit de ongerustheid bij de werknemers. Daar wordt door de grote vakbonden opgeroepen tot een algemene 24 urenstaking op 16 februari.

De grote vakbonden roepen op tot een algemene 24 urenstaking. Enkele weken geleden wilden ze dat ook al doen, maar trokken ze de aanzegging weer in. Dat zal nu niet gebeuren. Hoe meer bekend raakt over de impact die de geplande herstructurering zal hebben op het personeel, hoe meer de ongerustheid stijgt.

De Lijn staat voor een grote herstructurering. De vijf provinciale entiteiten zullen verdwijnen en een groot aantal diensten wordt gecentraliseerd. Ze willen klaar zijn voor de liberalisering van de markt voor openbaar vervoer. Maar de impact is drastisch en heel ingrijpend.

Het gaat intussen niet meer over structuren, maar over mensen en over directe jobs. Er is veel onzekerheid. Ook bij de chauffeurs en technisch personeel bestaat veel ongerustheid. Daar staan geen jobs op de helling, maar de structuur van de organisatie zal overhoop gehaald worden.

Het personeel van Gemeenschapsinstelling voor bijzondere Jeugdzorg in Mol hield al een staking van het pedagogisch personeel. Vorige week hielden de medewerkers al een stiptheidsactie tegen het aanhoudend personeelstekort in de instelling. Daarnaast protesteren ze ook tegen de lange wachtlijsten, het uitblijven van een samenwerkingsakkoord met (kinder)psychiatrische voorzieningen en een onvoldoende voorbereide omvorming tot een gemengde campus. Tijdens een personeelsvergadering bleek dat het personeel er unaniem voor koos om nogmaals te staken als er geen beterschap komt van de werkomstandigheden.

En zopas liep het nieuws binnen dat de socialistische overheidsvakbond ACOD op 27 februari gaat staken. De bond is het niet eens met het wetsontwerp van minister van Pensioenen Daniel Bacquelaire (MR) rond de zware beroepen. Dat is belangrijk om de pensioenleeftijd te bepalen. De staking betekent waarschijnlijk dat het openbaar vervoer die dag verstoord zal zijn. De christelijke overheidsvakbond ACV doet voorlopig niet mee. Het ACV noemt de socialistische stakingsplannen "onnodig en voorbarig". Ook de liberale vakbond ACLVB laat de staking aan zich voorbijgaan.

◆ Loopbaansparen

Vakbonden en werkgevers zijn er niet in geslaagd een alternatief systeem uit te werken voor het loopbaansparen. De maatregel blijft daardoor onveranderd, zodat werknemers vakantiedagen over de jaren heen kunnen sparen.

De sociale partners zaten amen in de Nationale Arbeidsraad in een laatste poging om het vakantiesparen nog bij te sturen. Via het loopbaansparen kunnen bedrijven hun personeel de mogelijkheid geven om vakantiedagen over de jaren heen op te sparen. Iemand kan dan bijvoorbeeld enkele jaren wat harder werken om daarna het opgespaarde verlof op te nemen om het wat rustiger aan te doen.

Het loopbaansparen maakt deel uit van de wet Werkbaar en Wendbaar Werk van minister Kris Peeters (CD&V). Het zou normaal vanaf vorig jaar augustus in voege treden, maar de sociale partners hadden bezwaren, waarna Peeters hen een half jaar uitstel gaf om zelf met een alternatief te komen.

Wie kan loopbaansparen?

Om vakantiedagen over de jaren heen op te sparen moet u in een sector werken die daarover een arbeidsovereenkomst (cao) afsluit. Als de sector na zes maanden geen regeling heeft uitgewerkt, kan een bedrijf een cao afsluiten op ondernemingsniveau.

Het staat zowel de werkgever als de werknemer vrij om in het systeem van loopbaansparen te stappen. Een bedrijf kan zijn werknemers niet dwingen om verlofdagen mee te nemen naar het volgende jaar.

Kunt u onbeperkt verlof opsparen?

Wettelijke vakantiedagen moet u opnemen in het jaar waarin u ze toegekend kreeg. Overuren, compensatiedagen (ADV) of sectorspecifieke verlofdagen kunnen wel worden overgedragen. Een werknemer kan die verlofdagen meerdere jaren opsparen om ze op te nemen op een gunstig moment in de loopbaan.

Wat met uw spaartegoed als u van job verandert?

Als een werknemer een bedrijf verlaat, krijgt hij zijn resterende vakantiedagen uitbetaald. Wie in een sector van job verandert, kan in sommige gevallen zijn verlofrugzak meenemen naar de nieuwe werkgever, als daarvoor op sectorniveau een regeling is uitgewerkt.

Voor kmo's wordt loopbaansparen moeilijk.

De socialistische vakbond ABVV wordt met de vinger gewezen als boosdoener voor het afgesprongen overleg. Nochtans was er zowel aan werkgevers- als aan werknemerszijde de wil om het systeem nog bij te sturen.

De werkgevers hoopten vooral de procedure nog te versoepelen voor bedrijven die loopbaansparen willen invoeren. Nu dreigt dat vooral voor kleine bedrijven nodeloos ingewikkeld te worden.

Om loopbaansparen in te voeren, is een collectieve arbeidsovereenkomst (cao) nodig op sectorniveau. Daarin wordt vastgelegd welke overuren en verlofdagen overgedragen kunnen worden en voor hoe lang. Als er geen sectorakkoord is, kan een bedrijf aan de sector vragen om een akkoord te sluiten. Lukt dat na zes maanden niet, dan pas kan een bedrijf op eigen houtje loopbaansparen invoeren via een arbeidsovereenkomst op ondernemingsniveau. De werkgevers vinden dat te omslachtig. Ze hadden gehoopt dat in kleinere bedrijven zonder vakbondsafvaardiging het loopbaansparen niet bij cao, maar via het arbeidsreglement kon worden ingevoerd, zonder dat eerst de sector zich moest uitspreken.

‘Wij betreuren dat er geen oplossing is’, zegt Caroline Deiteren van ondernemersorganisatie Unizo. ‘We hadden graag de drempel voor kmo’s verlaagd. Monica De Jonghe, adviseur bij

het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO), spreekt van een gemiste kans om een aantal knelpunten aan te pakken. 'Doordat iedere sector zijn eigen systeem van loopbaansparen mag invoeren, zal je je vakantiedagen moeten laten uitbetalen als je van job verandert naar een andere sector', zegt De Jonghe.

◆ Lonen in de bouwsector

Welke vakmannen verdienen het meest in de bouwsector?

Sloopwerkers en schrijnwerkers zo blijkt. Vloerders en voegers verdienen dan weer het minst.

"De best verdienende stielmannen zijn degene met de meeste vakkennis (het installeren van centrale verwarming is bijvoorbeeld moeilijker dan vloeren), ervaring en verantwoordelijkheid (ploegbaas versus beginner).

Ook wie buiten werkt verdient meer dan wie binnen werkt", vertelt Luc Proesmans, adviseur sociale zaken van Bouwunie, de overkoepelende organisatie van kmo's in de bouw.

Hieronder een overzicht van de best betaalde stielmannen en het gemiddeld brutoloon van arbeiders in de bouw (zie lager), aan de hand van de categorie waartoe zij behoren.

Top 10 best betaalde stielmannen

	Beroep	Gemiddeld loon per uur
1.	Sloopwerker	57,022 euro
2.	Grondverzetter	51,401 euro
3.	Schrijnwerker	50,497 euro
4.	Installateur cv	49,927 euro
5.	Bestrater	49,491 euro
6.	Metser	47,033 euro
7.	Kabel- en leidinglegger	46,904 euro
8.	Dakdekker	46,629 euro
9.	Dakafdichter	46,375 euro
10.	Stukadoor	45,789 euro

Bron: Bouwunie - Richtprijzen aan te rekenen lonen voor ondernemingen met 20 of meer arbeiders.

Deze tabel is een rangschikking van de gemiddelde lonen per stiel. Voor een startende schrijnwerker, zonder ervaring, wordt bijvoorbeeld gemiddeld 46,105 euro per uur aangerekend. Dit uurloon kan nog met ongeveer 10 euro stijgen naargelang de schrijnwerker meer geschoold en ervaren is.

Vloerders en voegers sluiten de rij met respectievelijk 41,012 euro en 41,211 euro gemiddeld.

“Let op, dit zijn niet de brutolonen van de arbeiders in de bouw. Het zijn de zogenaamde regielonen, die werkgevers aanrekenen aan hun klanten voor de door hun arbeiders gepresteerde uren. In deze regielonen zit veel meer dan enkel het brutoloon van de bouwvakarbeider: zoals o.a. de socialezekerheidsbijdragen, de bijdragen voor het gewaarborgd loon en voor het Sluitingsfonds, alle bedrijfskosten en verzekeringen, de administratiekosten, het rollend materieel, de totale loonkost van de bedienden, enzovoort. Dit maakt ook meteen duidelijk waarom de lasten voor de werkgevers in de bouwsector in ons land heel hoog zijn”, zegt Jean-Pierre Waeytens, secretaris-generaal van Bouwunie. De brutolonen van arbeiders in de bouw

	Bruto uurloon
Categorie I	13,965 euro
Categorie IA	14,658 euro
Categorie II	14,855 euro
Categorie IIA	15,628 euro
Categorie III	15,831 euro
Categorie IV	16,804 euro
Ploegbaas A	17,414 euro
Ploegbaas B	18,484 euro
Meestergast	20,165 euro

Bron: Bouwunie - Minimumbrutolonen vanaf 1 oktober 2017

“Dit zijn de minimumbrutolonen in de bouwsector. In de praktijk zijn er weinig bouwbedrijven die hun arbeiders meer betalen dan deze minimumlonen. Een arbeider met een loon uit categorie III (voorheen: geschoolde 1ste graad) is een arbeider die na zijn opleiding zijn taken gedurende minstens 3 jaar zelfstandig kan uitoefenen. Iemand met meer ervaring behoort tot categorie IV”, aldus Jean-Pierre Waeytens.

Nettoloon

Een arbeider houdt, afhankelijk van zijn gezinssituatie, ongeveer 60 tot 65% over van zijn bruto-uurloon.

Bovenop het brutoloon hebben de arbeiders nog recht op een aantal extra's.

- Het vakantiegeld
- De eindejaarspremie (de zogenaamde getrouwheidszegels)
- Een premie voor weerverlet (wie buiten werkt krijgt jaarlijks een premie van 2 % van zijn jaarloon)
- Een vergoeding voor de 12 rustdagen (een arbeider in de bouw werkt 40 uren per week i.p.v. 38 en krijgt daarvoor 12 rustdagen per jaar)
- Verplaatsings- en mobiliteitsvergoeding
- Ecocheques (of een gelijkwaardig voordeel)
- Loonbijslagen voor risicovol werk enzovoort. Voor onder andere hoogtewerken, zandstralen of werken met pneumatische hamers worden ook extra's betaald.
- Sommige bedrijven geven ook nog maaltijdcheques of vergoedingen voor het zelf wassen en onderhouden van de werkkledij.

◆ Cipers plannen stakingen

De aangekondigde vakbondsacties in de Belgische gevangenissen werden maandag 29 januari behoorlijk goed opgevolgd. De grote vakbonden hopen dat ze minister van Justitie Koen Geens tot beweging zullen aanzetten om de werkomstandigheden te verbeteren.

Uit protest tegen het personeelstekort riepen de vakbonden het gevangenispersoneel op om maandag 29 januari twee uur minder te werken. Afhankelijk van de regeling in de gevangenis, werd er ofwel twee uur later gestart ofwel twee uur vroeger gestopt worden. Dat systeem zal nog enkele dagen worden voortgezet. Vrijdag 2 februari volgt er mogelijk een 24 urenstaking.

Er is nog geen duidelijk beeld van de gevolgen van de vakbondsacties. 'Het is uiteraard nog te vroeg voor een stand van zaken in de gevangenissen waar er twee uur vroeger gestopt wordt met werken', zegt Filip Dudal van ACV. 'Maar bij de inrichtingen waar er twee uur later gestart wordt, merken we bijvoorbeeld dat de actie redelijk goed wordt opgevolgd in Hasselt.

Het directoraat-generaal Penitentiare Inrichtingen beklemtoont dat alle gevangenissen zijn voorbereid op de acties. 'Elke lokale directeur heeft overleg gepleegd met de politiediensten', zegt woordvoester Kathleen Van De Vijver. 'Iedereen zal zijn eigen situatie bekijken en zal nagaan of het nodig is om agenten ter versterking op te roepen.'

De vakbonden benadrukken ook dat het voorlopig nog maar om 'waarschuwingsacties' gaat: de nadruk ligt op de 24 urenstaking van vrijdag. Al kan die staking nog worden afgewend als er een akkoord wordt bereikt met minister van Justitie Koen Geens.

'Hopelijk neemt de minister dit signaal ter harte. We verwachten een uitnodiging voor overleg', zegt AVC'er Dudal. 'We hopen dat de minister hierdoor tot beweging wordt aangezet. Maar het blijft afwachten of hij zal reageren', klinkt het bij de vakbonden.

De cipers in ons land zijn de hoge werkdruk beu en hebben voor 32 uur het werk neergelegd. De staking werd goed opgevolgd. In de Vlaamse gevangenissen was slechts een kwart van het personeel aan het werk, zegt de federale politie.

Overleg tussen de vakbonden en justitieminister Koen Geens heeft een staking niet kunnen voorkomen, ondanks een voorstel om de hulp in te roepen van de civiele bescherming.

Twee jaar geleden was er ook een stakingsgolf in het gevangeniswezen. Geens beloofde toen de werkdruk te verlagen door meer personeel aan te nemen, maar dat gaat volgens de bonden veel te traag. De minister stelt daar tegenover dat er sindsdien meer dan zevenhonderd aanwervingen gebeurd zijn en dat er nog meer volgen.

"Er zijn 120 aanwervingen gelanceerd", verduidelijkt hij vanmorgen op Radio 1. "Als de vakbonden oren hebben naar dat engagement, zal ik vanaf nu elke maand precies zoveel mensen aanwerven als er vertrekken."

Dat is geen evidentie, volgens Geens. "Er is veel uitstroom en weinig instroom. Het is dus niet gemakkelijk om dat zo soepel te doen als in een privébedrijf."

De minister geeft toe dat de aanwervingen in de tweede helft van 2017 te traag gebeurden. "Ik heb dat ook aan de vakbonden toegegeven", klinkt het. "Dat heeft budgettaire oorzaken. Maar het budget is er nu en er wordt voor gezorgd dat dat zo snel mogelijk wordt ingehaald."

Geens hoopt binnenkort een definitief akkoord te bereiken, nadat de vakbonden over zijn voorstel gestemd hebben.

Als de vakbonden het voorstel afwijzen, gaat de staking volgende vrijdag door.

Intussen wordt de 32-urenstaking vandaag goed opgevolgd. Waar vannacht in heel wat Vlaamse gevangenissen nog al de cipiers aanwezig waren, gemiddeld 70 procent, zijn er dat er deze voormiddag heel wat minder (27 procent). Uitschieter is Leuven-Centraal met 8 procent.

Ook in Brugge (11,24 %), Dendermonde (18,75 %), Gent (20 %), Hasselt (17,24 %), Tongeren (20 %) en Turnhout (19,23 %) is minder dan een op de vijf cipiers aanwezig.

In Wallonië is de gemiddelde bezettingsgraad hoger: 56 procent is daar aan het werk. In Dinant en Hoei kwamen vanochtend zelfs alle cipiers opdagen. In Bergen is dan weer maar 16 procent aan het werk.

Vanmorgen waren in de Vlaamse gevangenissen ook 81 agenten aanwezig ter versterking, waarvan achttien in Brugge. Voor Wallonië zijn er dat dertig, van wie tien in Nijvel, vier in Aarlen, zes in St Hubert en tien in Vorst. Er is bijstand gevraagd voor Bergen.

"Ik ben een zeer tevreden man", zegt Robbie De Kaey van ACOD. "Hoewel het natuurlijk betreurenswaardig is dat we opnieuw actie moeten voeren. Er is slechts een minimum aan personeel aanwezig, dat toont toch wel aan dat de ontevredenheid groot is", voegt hij er nog aan toe.

VARIA

♦ Wat verandert er in februari?

Zoals elke maand veranderen er ook nu weer enkele zaken. Hierbij een overzicht.

- **Van bank veranderen**

De nieuwe dienst "Bankswitching" maakt het vanaf 1 februari makkelijker om van bank te veranderen. Consumenten zullen vanaf dan niet langer hun nieuwe rekeningnummer moeten meedelen aan schuldeisers die met domiciliëring werken of aan terugkerende betalers, zoals bijvoorbeeld de werkgever. De nieuwe bank zal dit regelen via Bankswitching.

Schuldeisers en betalers zullen een melding van bankoverstap daardoor niet langer rechtstreeks van hun klanten of betalingsgerechtigden krijgen, maar wel via Bankswitching. Bankswitching werkt daarnaast samen met de nieuwe bank om, onder meer, betaalkaarten te schrappen en de vorige zichtrekening te vereffenen en het saldo over te zetten naar de nieuwe bank.

- **Duurdere abonnementen**

Bij zowel NMBS als De Lijn gaan enkele tarieven, naar jaarlijkse gewoonte, op 1 februari omhoog. De Brusselse openbaarvervoermaatschappij MIVB verhoogt zijn tarieven niet. Bij de NMBS slaan de prijzen van abonnementen met 2,49 procent, andere vervoersproducten worden gemiddeld 1,49 pct duurder. Bij De Lijn gaat het om abonnementen zoals de Buzzy Pazz en de Omnipas die worden geïndexeerd.

Een standaardbiljet wordt gemiddeld 0,94 procent duurder. Het goedkoopste biljet kost vanaf februari 2,3 euro (in plaats van 2,2 euro). Het seniorenbiljet (heen- en terugreis voor 65-plussers in tweede klasse) gaat van 6,2 naar 6,5 euro, of +5 procent. Een forse prijsverhoging is er voor de Go Unlimited van een week, een pass voor -26-jarigen om onbeperkt te reizen tijdens schoolvakanties. Die wordt een kwart duurder: 15 euro. De prijs voor een Go Unlimited van een maand blijft gelijk op 25 euro.

Een aantal tarieven veranderen dan weer helemaal niet, zoals de Go Pass 10, de Rail Pass en de fietsdagkaart.

Bij De Lijn blijven de prijzen voor de losse tickets ongewijzigd. Een klassiek papieren biljet voor 60 minuten reizen met bus of tram zal dus ook na 1 februari 3 euro kosten, een sms-ticket 2,15 euro en een m-ticket (via de smartphone) 1,8 euro. Er bestaan inmiddels al verschillende apps om de m-tickets te kopen.

De Lijnkaart voor 10 ritten wordt op 1 februari wel 1 euro duurder en zal dan 16 euro kosten, al lanceert De Lijn tegelijk een digitaal alternatief, de m-card, waarvan de prijs op 15 euro blijft. Die digitale Lijnkaart zal de reiziger kunnen aanschaffen via een app op de smartphone.

In groep reizen wordt ook duurder. Momenteel bestaat er nog een groepsbiljet van 1,25 euro per persoon voor groepen van 5 tot 44 personen die allemaal hetzelfde traject afleggen. Dat wordt vanaf 1 februari 1,30 euro per persoon en de groep zal uit minstens 10 personen moeten bestaan.

- **Gedragcode voor eurocommissarissen**

De zogenaamde afkoelingsperiode voor eurocommissarissen wordt, vanaf 1 februari, verlengd van 18 maanden naar twee jaar. Voor de voorzitter wordt de periode verlengd tot drie jaar. Tijdens die afkoelingsperiode moeten voormalige commissarissen hun oude werkgever op de hoogte brengen over nieuwe functies die ze willen opnemen en gelden er ook beperkingen op lobbywerk bij de Commissie.

De handel en wandel van voormalige commissarissen zal voortaan opgevolgd worden door een nieuw onafhankelijk ethisch comité, dat de Commissie advies zal geven over oud-leden die aan de slag gaan in sectoren die verband houden met hun vroegere portefeuilles. Zowel het advies als de beslissing van de Commissie zullen gepubliceerd worden.

De nieuwe gedragscode omschrijft voor het eerst wat een "belangenconflict" is. Daarbij wordt aangestipt dat eurocommissarissen ook de perceptie van belangenconflicten moeten vermijden. Ze moeten ook alle investeringen boven 10.000 euro aanmelden en hun reiskosten in functie zullen om de twee maanden gepubliceerd worden. Anderzijds wil Europees Commissievoorzitter Jean-Claude Juncker dat commissarissen zich kandidaat kunnen stellen bij Europese verkiezingen zonder dat ze hiervoor verlof moeten nemen.

De nieuwe gedragscode kwam er na controverse over de nieuwe job van Junckers voorganger, José Manuel Barroso. Hij nam na de afkoelingsperiode van 18 maanden een job aan als adviseur bij de Amerikaanse zakenbank Goldman Sachs. De ethische commissie van de Europese Commissie concludeerde dat Barroso geen ethische regels had geschonden, maar dat het wel "niet slim" was de functie te aanvaarden.

- **Elektronische doktersbriefjes**

Huisartsen in heel België kunnen vanaf 6 februari overschakelen op elektronische doktersbriefjes. Die sturen ze meteen naar het ziekenfonds. Patiënten krijgen zo sneller hun geld terug van de mutualiteit, zonder dat ze eerst het groene getuigschrift moeten opsturen.

Nu is het vaak nog een gedoe om na een bezoek aan de huisarts het grootste deel van de kosten – zo'n 25 euro – terug te krijgen van het ziekenfonds. De dokter vult een getuigschrift voor verstrekte hulp in ("het groene doktersbriefje"), waarna de patiënt het opstuurt naar zijn ziekenfonds of in een speciale brievenbus dropt. Daarna moet de (deels manuele) verwerking van het attest door de mutualiteit nog starten.

- **Agenda**

<https://demens.nu/agenda>

<https://zinzorg.wordpress.com/>

<https://nl.socialisme.be/73029/8-maart-mars-tegen-seksisme>

◆ 2018: gemeenteraadsverkiezingen

De gemeenteraadsverkiezingen van 2018 beginnen voor de nodige spanningen te zorgen in de gemeenten. De politieke partijen maken langzaam maar zeker hun kandidaten op de lijsten bekend.

In Antwerpen en Gent halen de lokale kiescampagnes nu al de voorpagina's van de kranten. De politici gooien met de nodige kilo's modder naar elkaar en beschuldigen elkaar van gegraai of het creatief omspringen met middelen.

In Gent ligt het huidige stadsbestuur onder druk omdat het bevriende bedrijfsleiders op etentjes uitnodigde. Daar was Bracke van op de hoogte: hij zat zelf in de raad van bestuur van de cvba Arteveldestadion. Halsoverkop nam hij ontslag uit die cvba, maar alle geloofwaardigheid was onderuit gehaald. De N-Va wil hem voorlopig alleen nog maar onderaan op de lijst zetten om geen verdere schade aan de partij te veroorzaken. Elke Sleurs zet een stap opzij als kopvrouw van N-VA in Gent. Dat heeft ze aangekondigd in haar toespraak op de nieuwjaarsreceptie van de lokale partijafdeling. Anneleen Van Bossuyt (38) neemt haar plaats in als lijsttrekker bij de gemeenteraadsverkiezingen op 14 oktober

Hetzelfde gebeurde met Tom Meeuws (SP.a) in Antwerpen. De kritiek op de nauwe banden tussen het stadsbestuur en een bouwpromotor en zijn fouten als manager bij De Lijn deed het kartel 'Samen' ontploffen. Hij heeft nu het imago van een manager die achter de schermen zaakjes regelt met vrienden.

Groen besliste daarop de stekker uit te trekken van 'Samen', de progressieve stadslid die samen met sp.a gevormd zou worden. De beslissing viel na berichten over mogelijke financiële malversaties van sp.a-kopman Tom Meeuws.

Ondertussen blijft de N-Va voordeel halen uit het gekrakeel binnen de SP.a en Groen.

De laatste peilingen geven ook aan dat een doorbraak van de PVDA op lokaal vlak mogelijk is.

De onafhankelijke kandidate van SP.A in Antwerpen Jinnih Beels heeft in "De afspraak op vrijdag" nog eens verduidelijkt waarom ze in die hoedanigheid deelneemt aan de gemeenteraadsverkiezingen. "Een onafhankelijke op een lijst van een politieke partij is niets

nieuws. Dat bestaat al lang. De meerwaarde is volgens mij dat een onafhankelijke kandidaat een soort bindmiddel kan zijn tussen de samenleving en de politieke partijen", aldus Beels.

En tot slot: De Ideale Wereld is bezig met een Witte Lijst en een Zwarte Lijst. ☺

“Wij van De Ideale Wereld zijn ervan overtuigd dat álle politici zakkenvullers en foefelaars zijn - tot het tegendeel bewezen is. En daar dient deze Witte Lijst voor.”

Het concept van de lijst is eenvoudig.

Tot nader order zijn alle politici zakkenvullers en foefelaars, en staat iedereen dus op de Zwarte Lijst. Wie op de Witte Lijst staat, is koosjer bevonden.

Voor alle info zie: <http://dewittelijst.be/info.html>

◆ Geen onbelast bijklussen

De Raad van State vindt de regeringsmaatregel die werknemers, zelfstandigen en gepensioneerden toelaat om voor 6.000 euro per jaar onbelast te kunnen bijklussen discriminerend.

De Raad wijst erop dat de regeling mogelijk tweemaal discriminerend is. Eigenlijk zegt hij dat verscheidene van de activiteiten die onder de regeling vallen zowel door een bijklusser als door een zelfstandige of werknemer kunnen worden uitgeoefend. Hij vindt het niet evident dat die bijklusser dat werk onbelast zou kunnen doen, terwijl een werknemer daarop wel belastingen en socialezekerheidsbijdragen zou moeten betalen.

Daarnaast vindt de Raad van State het discriminerend dat de regeling alleen openstaat voor wie al een andere professionele hoofdactiviteit heeft - als werknemer of zelfstandige - en voor gepensioneerden. Hij vindt het discriminerend dat bijvoorbeeld huisvrouwen- of mannen of wie minder dan vier vijfde werkt niet in aanmerking komen.

De maatregel die toelaat 500 euro per maand onbelast bij te verdienen, gaat ook niet in alle sectoren tegelijk in. Voor activiteiten in sport- en cultuurverenigingen is de startdatum 20 februari, als de plenaire Kamer daarvoor groen licht geeft. Voor activiteiten in de zorgsector is het wachten tot 1 juli.

Regeringspartij Open Vld was de grote pleitbezorger van de maatregel, maar niet iedereen was even enthousiast. Onder meer de sociale partners gaven felle kritiek, en de Franstalige oppositiepartijen dreigen met een belangenconflict omdat de maatregel aan de bevoegdheden van de gemeenschappen raakt. Coalitiepartner CD&V vroeg bijsturingen en een stapsgewijze invoering.

En het parlement van Franstalige Brusselaars of Cocof heeft een belangenconflict ingeroepen tegen het wetsontwerp over het onbelast bijklussen. De bespreking van de maatregel in de Kamer verdwijnt daardoor nu zestig dagen in de koelkast.

◆ Files kosten enorm veel

De files kosten onze economie handenvol geld. Het studie bureau Transport & Mobility Leuven berekende twee jaar geleden dat de factuur 600.928 euro per dag bedroeg, bijna drie keer zoveel als de 228.780 euro uit 2012. Het cijfer is gebaseerd op de verliesuren op de Belgische autosnelwegen, vermenigvuldigd met de opportuniteitskosten: de uren dat je persoonlijke tijd in de file verliest, het loon van de bestuurder, de kosten van de goederen die niet bij de klant zijn. Die bedraagt 10,58 euro per uur per personenwagen, en 36,37 voor een vrachtwagen. In de berekening zijn de milieu- en gezondheidskosten dus nog niet opgenomen.

Het aantal wagens blijft ondertussen stijgen. En het aantal bedrijfswagens in ons land blijft toenemen. De gebruikers tonen maar weinig interesse in de cash for car-regeling die de regering uitwerkte. De mobiliteitsorganisaties roepen nogmaals op om werk te maken van een mobiliteitsbudget.

292.734 nieuwe bedrijfswagens werden in 2017 ingeschreven. Dat is een groei van 3,2 procent ten opzichte van 2016, ook al een recordjaar, zo meldt De Tijd. Die evolutie valt eenvoudig te verklaren, meent Johan De Mol, mobiliteitsexpert aan de UGent: bedrijfswagens zijn voor werkgevers fiscaal veel voordeliger dan extra loon. "Ik ken een aantal mensen die met de trein naar het werk gaan en toch een bedrijfswagen hebben."

De Antwerpse en de Brusselse ring hebben de Nederlandse Randstad onttroond als filehoofdsteden van de Benelux.

De jaarlijkse filebarometer van Touring Mobilis registreerde vorig jaar 1383,1 uur of 57,6 dagen met meer dan 100 kilometer file. Dat is 10 procent meer dan in het vorige recordjaar 2015. Gemiddeld stonden de Belgen in 2016 21 uur in de file, blijkt uit de jaarlijkse Traffic Scorecard van Inrix. Daarmee staat ons land op de veertiende plaats in de Europese ranking van fileleed. De structurele files staan ook meer verspreid. We staan niet alleen stil rond Brussel en Antwerpen, maar onder meer ook aan het knooppunt in Lummen, rond Gent en op de E17 tussen Waregem en Lokeren.

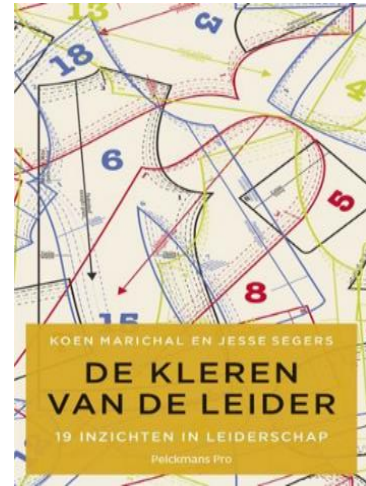
Stop de Stilstand, de mobiliteitsstudie van de Vlaamse werkgeversorganisatie Voka, berekende vorig jaar dat de files tijdens de avondspits tussen 2012 en 2015 met een derde zijn gestegen, en tijdens de ochtendspits met 18 procent. Het Federaal Planbureau voorspelt tegen 2030 een verdere toename van het wegverkeer met 22 procent.

BOEKEN

◆ De kleren van de leider

Leiderschap is als sociaal fenomeen geen vaststaand gegeven, het is nooit definitief verworven. Leiderschap is wat mensen tot groep maakt en voor richting, betekenis en steun zorgt. De invulling ervan hangt af van de veranderende context, uitdagingen en personen. De kleren van de leider heeft het over de ware betekenis van leiderschap, maar ook over de perceptie, de rollen en verantwoordelijkheden, de overtuigingen en motivaties van de leider.

Je bent pas leider als anderen jou zo zien. Dat staat los van een leidinggevende functie hebben of macht uitoefenen. Leiderschap heeft geen functieomschrijving. Tezelfdertijd is het een persoonlijke keuze, leiderschap begint met ervoor te kiezen. Naarmate meer mensen die keuze maken ontstaan teams, organisaties en samenlevingen met meer leiderschap. Dit boek nodigt daartoe uit. De auteurs brengen getuigenissen van leiders die betekenisvol zijn voor hun organisatie. Ze combineren die met de actuele stand van zaken in wetenschappelijk leiderschapsonderzoek en komen tot 19 inzichten. De kleren van de leider zet aan tot reflectie, gesprek en keuzes, en inspireert zo tot actie voor meer leiderschap.

◆ Vooruitgang,...

Vooruitgang is een oproep tot hernieuwde hoop in weerwil van het doemdenken van politici en media. We worden elke dag geteisterd door het nieuws over hoe erg het met de wereld gesteld is – die lijkt op de rand van de afgrond te balanceren, en toch: we hebben meer vooruitgang geboekt in de afgelopen 100 jaar dan in de eerste 100.000, de afgelopen 25 jaar hebben elke dag 285.000 meer mensen toegang gekregen tot veilig water en in de afgelopen 50 jaar is de armoede in de wereld meer afgenomen dan in de voorgaande 500 jaar. Met welke maat je wat ook maar meet, nagenoeg alles staat er opmerkelijk beter voor dan sinds mensenheugenis ooit het geval is geweest. Op basis van onbetwistbare feiten schetst Johan Norberg nuchter en aanstekelijk hoever we zijn gekomen in het aanpakken van de problemen waarvoor onze soort zich geplaatst ziet. We weten zelfs wat er nodig is om de vooruitgang voort te zetten. Contra-intuïtief, spectaculair, een hart onder de riem stekend.

‘Een opbeurend boek. Met de combinatie van fascinerende verhalen en frappante feiten zal Vooruitgang uw begrip veranderen van wat we al achter ons hebben en van wat we nog zouden kunnen bereiken.’ Steven Pinker

‘Johan Norberg vertelt het verhaal van de nog grotendeels onbekende realiteit dat de mensheid nu gezonder, gelukkiger, schoner, slimmer, vrijer en vreedzamer is dan ooit tevoren. In dit voortreffelijke boek legt hij ook uit hoe dat komt.’ Matt Ridley
‘Norberg doet op onderhoudende wijze uit de doeken wat de meeste nieuwslezers moeilijk zullen kunnen geloven: de wereld wordt steeds rijker, gezonder, vrijer en vreedzamer.’ The Observer

Bron: Brainwash Talks: Waarom niet vroeger, maar nú alles beter is.

<https://www.brainwash.nl/> Johan Norberg. Klik [hier voor de online versie en de video.](#)

◆ Scholen slim organiseren

Tom Van Acker, Yves Demaertelaere

Hou je onderwijs flexibel en maak je school klaar voor de uitdagingen van de toekomst. Ons onderwijs staat onder druk: leerlingenpopulaties zijn heel divers, de toekomst is onvoorspelbaar, het innovatief vermogen van het onderwijs wordt uitgedaagd. Leerkrachten en directies voelen zich vaak overrompeld door 101 dingen, hoe gemotiveerd ze ook zijn en zeggen vaker het onderwijs vaarwel. In Scholen slim organiseren pleiten de auteurs voor een nieuwe organisatiestructuur: van een bureaucratische onderwijsorganisatie die hiërarchisch en functioneel is opgebouwd naar een flexibele en vlakke onderwijsorganisatie.

Daar werken multidisciplinaire teams samen voor een community van leerlingen over de leerjaren en de vakken heen. Zo kunnen teams de talenten van leerlingen ten volle ontplooiën.

◆ Revolutie en wereldorde

Elementen van revolutie en contrarevolutie in nieuwe explosieve wereldorde. In het voorjaar van 2017 publiceerde de LSP een tekst over nieuwe linkse formaties naar aanleiding van de doorbraak van de PVDA in ons land. Het maakte dat er voor de tekst die in het najaar van 2017 werd geschreven minder aandacht was. Om een volledig beeld te hebben, lijkt het nuttig om de tekst over nieuwe linkse formaties en de perspectieventekst in het congresboek te plaatsen. Beide teksten zijn geschreven door Eric Byl. Elke tekst heeft een deadline terwijl de ontwikkelingen doorlopen. Enkele feitelijke elementen in de tekst zijn onvermijdelijk reeds achterhaald nog voor ze gepubliceerd zijn.

Voor de verdere dagelijkse opvolging van de actualiteit verwijzen we naar socialisme.be.

- Gepubliceerd: januari 2018
- Productgegevens: 104 pagina's A5
- ISBN: 9789491304293
- Depot: D/2018/12.886/1
- Prijs: 9 euro (verzending in België inbegrepen, voor Nederland: 14 euro)

Alle verdere info via:

<https://nl.marxisme.be/boeken-uitgegeven-door-marxisme-be/elementen-van-revolutie-en-contrarevolutie-in-nieuwe-explosieve-wereldorde/>

◆ Rust op tijd

Of iemand zeventig uur of vijfenvijftig uur werkt, maakt zelfs zo goed als geen verschil in de hoeveelheid gepresteerd werk. Dat blijkt uit een studie van de universiteit van Stanford. Workaholics zijn niet productiever dan mensen die een balans vinden tussen werk en vrije tijd. Uit de studie blijkt dat de productiviteit boven de grens van vijftig uur werken per week snel achteruitgaat.

Mensen hebben dus blijkbaar vrije tijd nodig om goed te presteren op het werk.

Onderstaande tien tips kunnen helpen om tijdens het weekeinde zo goed mogelijk te herbronnen.

1. Ga offline

Als men tijdens het weekend nog altijd bereikbaar wil zijn, leeft men constant met een gevoel van stress omdat er een dringende opdracht zou kunnen binnenkomen. Indien men toch niet het hele weekend onbereikbaar kan blijven, moeten de online momenten vooraf worden gepand en in ieder geval zo beperkt mogelijk worden gehouden.

2. Beperk het aantal klusjes

Klusjes lijken verdacht veel op werk en kunnen dus geen vrije tijd worden genoemd. Soms zijn ze natuurlijk wel noodzakelijk, het is vooral kwestie de taken zo efficiënt mogelijk uit te voeren en ze dus ook goed te plannen.

3. Reflecteer

Weekends zijn het perfecte moment om uit de dagelijkse drukte te stappen en alles op een rijtje te zetten. In welke richting zal de carrière evolueren, hoe gaat het met de sector, wat zijn de toekomstperspectieven...? Over dat soort vragen reflecteren is op lange termijn een goede manier om een burnout te voorkomen.

4. Ga sporten

Tien minuten sporten is voldoende om een chemisch proces in het brein in gang te zetten dat stress doet verminderen. Om ook van de fysieke voordelen van sporten te kunnen profiteren traint men uiteraard best iets langer.

5. Volg een passie

Niet iedereen kan jammer genoeg van zijn passie zijn werk maken. Het weekend is het meest geschikte moment om zichzelf even helemaal te verliezen in zo'n passie, het zal immers helpen om verkwikt terug aan de werkweek te beginnen.

6. Spendeer 'quality-time' met je familie

In het drukke bestaan zien men zijn familie vaak al te weinig. Het is dan ook zonde om op de momenten dat mekaar wel ziet naast elkaar te leven. In plaats van televisie te kijken is het misschien een goed moment om een uitstap te maken, een gezelschapsspel boven te halen of samen uit eten te gaan?

7. Beleef een mini-avontuur

Doe eens iets dat je al lang niet meer gedaan hebt. Ga een fietstocht maken in de Ardennen, naar een concert of boek een last-minute romantisch hotel... Weten dat men in het weekend zo'n avontuur gaat beleven kan de hele werkweek leuker maken.

8. Word op hetzelfde uur wakker

Uitslapen in het weekend is verleidelijk, maar is slecht voor de slaap-waak cyclus. Men zal zich de eerste dagen van de werkweek opnieuw moeten aanpassen en zich moe voelen. Een half uurtje later opstaan mag, maar veel langer slaapt men beter niet uit.

9. Hou de ochtend voor jezelf

Eén goede reden om vroeg op te staan in de weekends is dat men zo een beetje tijd voor zichzelf creëert. Men zal misschien de rest van het weekend met vrienden en familie doorbrengen, maar af en toe heeft men ook een moment alleen nodig, 's ochtends voor iedereen wakker is bijvoorbeeld.

10. Bereid de week voor

Even tijd nemen om de komende week te plannen kan helpen om het werk overzichtelijker, productiever en dus minder stresserend maken. Als dat plan klaarligt hoeft men zich immers enkel nog bezig te houden met de uitvoering.

◆ Ongelijkheid en onvrede

We tasten in het duister over het moment dat ongelijkheid fundamenteel problematisch wordt en zou kunnen leiden tot opstand of revolutie. Dat zegt Jean-Pierre Blumberg, advocaat en docent aan de Universiteit Antwerpen.

In 2018 vieren we de tweehonderdste verjaardag van Karl Marx. Dat past goed in de tijdsgeest. We leven sinds 1990 in een postideologisch tijdperk. We zijn op zoek naar wervende strijdkreten die de sociale cohesie kunnen herstellen en die kunnen verhinderen dat de grote massa van het kiesvolk wordt weggesluisd naar de extreme en populistische flanken van het politieke spectrum.

Die nieuwe strijdleus heeft Thomas Piketty enkele jaren geleden gevonden. Met de ambitie in de voetsporen van de grote leermeester te treden, heeft hij zijn magnum opus *Kapitaal in de 21ste eeuw* genoemd. Terwijl Marx de uitbuiting van de arbeidersklasse door het kapitaal centraal stelde, werd Piketty de profeet van de groeiende financiële ongelijkheid in de wereld. Onlangs publiceerde hij met zijn vorsersgroep World Inequality Lab cijfers waaruit blijkt dat de inkomensongelijkheid sinds 1980 fel is gestegen in Noord-Amerika en Azië, matig is toegenomen in Europa en is gestabiliseerd op een extreem hoog niveau in het Midden-Oosten, sub-Saharisch Afrika en Brazilië. Volgens de Leuvense professor André Decoster blijkt België een uitzondering te zijn op die wereldwijde trend, want onze ongelijkheid is kleiner dan elders en ze neemt af.

De vraag naar de betrouwbaarheid en de interpretatie van die gegevens is voer voor economen, maar er is bovenal behoefte aan een juiste omkadering. Het ongelijkheidsdebat heeft de neiging om te slaan in fatalisme.

Een eerste bedenking is dat absolute gelijkheid niet de doelstelling kan zijn. Naast gelijkheid is ook vrijheid een fundamenteel maatschappelijk doel. De geschiedenis heeft aangetoond dat absolute gelijkheid gepaard gaat met dwangheerschappij. In zulke systemen wordt een ander soort ongelijkheid gecreëerd: die tussen het gewone volk en de machthebbende elite, die zich via corruptie en privileges verrijkt.

Er moet ook een onderscheid worden gemaakt tussen armoede en ongelijkheid. Het ongelijkheidsdebat gaat over de kloof tussen arm en rijk, terwijl armoede over bestaanszekerheid gaat.

De armoede in het begin van de vorige eeuw ging over hongersnood, gebrekkige huisvesting, gebrek aan sanitaire voorzieningen en het ontbreken van gezondheidszorg. Dat soort absolute armoede kennen we in het Westen veel minder.

Vandaag hebben we te kampen met relatieve armoede: het onvermogen om ten volle aan de maatschappij deel te nemen door een gebrek aan financiële middelen, zoals ouderdoms- en immigratiearmoede of armoede in eenouder- of eenverdienersgezinnen.

We kunnen maar twee vaststellingen doen met een grote mate van zekerheid. Absolute gelijkheid leidt tot onvrijheid en overdreven ongelijkheid leidt tot onvrede. We tasten in het duister over het moment dat ongelijkheid fundamenteel problematisch wordt en zou kunnen leiden tot opstand of revolutie.

Aangezien we de optimale ongelijkheidsfactor niet kunnen berekenen, weten we ook niet of de maatschappij verbetert of verslechtert bij een stijgende ongelijkheid. En dat is precies de kern van het probleem.

Extreme ongelijkheid kan leiden tot de perceptie dat de staat een plutocratie is, die wordt bestuurd door een ongezonde collusie tussen de rijken en de politiek. Dat is het punt waarop ongelijkheid ook gevaarlijk wordt voor de instandhouding van de democratie.

De gewone mensen keren zich af van het systeem, omdat ze de indruk hebben dat ze geregeerd worden door een ongrijpbare, zichzelf verrijkende elite die zich niet om hun lot bekommert.

De paradox bestaat hierin dat een belangrijk recept tegen dwangmaatschappij en plutocratie precies een gezonde dosis ongelijkheid is. Die is nodig om de vrije markt op dreef te houden en de productiviteit te stimuleren, op voorwaarde dat ze is ingebed in een onvoorwaardelijk gelijkheidskansenbeleid.

Dat geeft de democratie een stevige voedingsbodem om economische groei en welvaart te creëren voor iedereen.

◆ #TouchMe

Na de #MeToo-beweging komt er nu ook een tegenstroom op gang aangevoerd door actrices Catherine Deneuve en Ingrid Caven, auteur Catherine Millet, uitgever Joëlle Losfeld en radiopresentatrice Brigitte Lahaie.

Zij willen een flexibeler levenspatroon dan het puriteinse feminisme voor houdt.

"Verkrachting is een misdad. Maar aanhoudend of onhandig geflirt is geen overtreding."

Dat schrijft een collectief van honderd vrouwen in een opiniestuk dat gepubliceerd is [in de Franse krant Le Monde](#).

In hun artikel benadrukken de vrouwen hun afkeer voor het "puritanisme" dat opgedoken is sinds de zaak-Weinstein en voor een soort feminisme dat volgens hen sterk lijkt op mannenhaat.

Hoewel ze de recente bewustwording van seksueel geweld tegen vrouwen prijzen, zeggen ze dat "deze vrijheid van meningsuiting vandaag veranderd is in het tegenovergestelde: men verplicht ons te spreken zoals het hoort, en wie weigert hieraan te voldoen wordt beschouwd als een verraadster, een medeplichtige."

Voor de auteurs heeft de #MeToo-beweging in de pers en op sociale media geleid tot "aanklachten die op hetzelfde niveau staan als het gedrag van seksuele aanvallers". De heersende "koorts om de 'varkens' naar het slachthuis te leiden" helpt vrouwen niet om meer autonoom te worden, luidt het. In werkelijkheid dient het alleen "de belangen van de vijanden van de seksuele vrijheid, van religieuze extremisten, van de ergste reactionairen." De vrouwen verdedigen daarom "een vrijheid om lastig te vallen, die essentieel is voor de seksuele vrijheid". "Wij zijn nu voldoende gewaarschuwd om toe te geven dat seksuele driften aanstootgevend en primitief zijn, maar we zijn ook slim genoeg om onhandig geflirt niet te verwarren met seksueel geweld. Wij, vrouwen, herkennen ons niet in dit soort feminisme dat getuigt van een haat tegen mannen en seksualiteit." Bron:

<https://nl.socialisme.be/73020/professor-anne-morelli-versus-metoo-een-reactie>

◆ De minnelijke schikking

Het Belgische strafrecht gaf het openbaar ministerie de mogelijkheid om met beklaagden minnelijke schikkingen af te sluiten. Verdachten en beklaagden vermeden door een geldsom te betalen dat de zaak verder werd behandeld. Het Grondwettelijk Hof besloot in 2016 dat deze procedure ongrondwettig was indien er geen grondige rechterlijke toetsing was van deze minnelijke schikkingen. Hier komt de wetgever nu aan tegemoet met een nieuw wetsontwerp. We zetten kort de krachtlijnen en gevolgen hiervan uiteen.

De minnelijke schikking: geliefd en vergruisd

In 2011 breidde de wetgever de mogelijkheid voor minnelijke schikkingen in strafzaken fors uit. Het openbaar ministerie was hierbij mee vragende partij. Zo kon het openbaar ministerie snel complexe dossiers afsluiten via onderhandelingen met de verdachten. Dit betekende dat het openbaar ministerie meer tijd kreeg voor andere dossiers, terwijl het zeker was dat er een geldsom werd betaald.

Ook voor verdachten betekende de minnelijke schikking vaak een meerwaarde: er was snel duidelijkheid over de strafzaak, er moest geen ellenlange procedure met veel onzekerheid meer worden doorlopen en de reputatieschade bleef beperkt doordat er geen openbare procedure plaatsvond.

In de media zijn deze minnelijke schikkingen echter nooit populair geweest. In de praktijk werden ze immers vooral afgesloten in economisch-financiële dossiers, waarbij het beeld werd verspreid dat rijke verdachten hun straf konden afkopen en zo een gevangenisstraf konden ontlopen. Bovendien zijn er suggesties dat deze wetgeving tot stand werd gebracht op vraag van een verdachte in een grootschalig onderzoek (zogenaamde Kazachgate).

Het Grondwettelijk Hof grijpt in: rechterlijke controle is vereist

In 2016 riep het Grondwettelijk Hof de minnelijke schikking in strafzaken tijdelijk een halt toe. Het Hof oordeelde dat er te weinig rechterlijke controle was op de minnelijke schikkingen. Eens de schikking tussen het openbaar ministerie en de verdachte gesloten was, konden de raadkamer of de rechtbank enkel nog controleren of er voldaan was aan de wettelijke vereisten. De rechtbank had geen inspraak in de vraag naar de opportuniteit van de schikking of de redelijkheid van de betaalde geldsom. Het Grondwettelijk Hof besloot dat deze schikkingen ongrondwettig waren in zoverre er geen controle mogelijk was of de geldsom wel proportioneel was en of de verdachte volledig vrij en bewust deze schikking had afgesloten. Na dit arrest was het lange tijd onduidelijk wat de gevolgen ervan waren. In sommige regio's sloot het openbaar ministerie nog steeds minnelijke schikkingen, maar toetste de raadkamer deze schikkingen grondig zoals gevraagd door het Grondwettelijk Hof (zo bijvoorbeeld in

Gent). In andere regio's werden geen minnelijke schikkingen meer gesloten (zoals in Antwerpen). In mei van dit jaar kwam het openbaar ministerie dan eindelijk met een interne (niet-publieke) richtlijn waarin stond dat de procureurs des Konings weer minnelijke schikkingen mochten afsluiten, zij het met naleving van de voorwaarden die het Grondwettelijk Hof vooropstelde.

Een nieuwe wet op komst

De voorwaarden voor een minnelijke schikking met informatieplicht aan de fiscale en sociale autoriteiten

Vandaag ligt een nieuw wetsontwerp voor dat de wettelijke regeling aanpast aan de eisen van het Grondwettelijk Hof en verder gaat door een aantal nieuwe eisen in te voeren.

De voorwaarden voor het sluiten van een minnelijke schikking blijven behouden: deze is enkel mogelijk voor misdrijven die de fysieke integriteit niet aantasten (dus bijvoorbeeld niet voor slagen en verwondingen of een aanranding) en die bestraft zouden worden met een gevangenisstraf van maximum twee jaar. Naast de betaling van een geldsom kan het openbaar ministerie ook de verbeurdverklaring van goederen of sommen en de betaling van gerechtskosten opnemen in het voorstel. Bovendien moet de dader de niet-betwiste schade van het slachtoffer vergoed hebben. Indien er sprake is van fiscale of sociale misdrijven moeten ook de verschuldigde belastingen of sociale bijdragen gevorderd door de administratie betaald zijn.

De wet voert echter voor het openbaar ministerie een informatieplicht in ten overstaan van de fiscale en sociale administraties: bij een verzoek tot schikking moet het openbaar ministerie de fiscale of sociale administratie tijdig op de hoogte brengen indien het meent dat ook zij schade hebben geleden door de feiten (bijvoorbeeld bij ernstige fiscale fraude).

De procedure: voorafgaandelijke toetsing door de rechter

Ook na deze nieuwe wet zullen de onderhandelingen over een akkoord tot minnelijke schikking plaatsvinden tussen de verdachte of beklaagde en het openbaar ministerie. Het slachtoffer en de fiscale en sociale administraties zullen hierbij niet betrokken zijn. De wetgever behoudt de mogelijkheid om te schikken zolang er geen eindvonnis of –arrest is uitgesproken.

Eens er een akkoord is, zal dit worden voorgelegd aan de rechter, en dit nog vóór de betaling van de geldsom. Het wetsontwerp voorziet – zoals gevraagd door het Grondwettelijk Hof – in een ruimere toetsing door de raadkamer (bij een schikking tijdens het onderzoek) of de rechtbank (tijdens de procedure ten gronde).

De rechter moet de minnelijke schikking op volgende elementen controleren:

- Is er aan de wettelijke voorwaarden voldaan: is het slachtoffer vergoed (eventueel ook de sociale en fiscale administraties), is geen straf van meer dan twee jaar hoofdgevangenisstraf mogelijk en betreft het geen fysieke misdrijven?
- Stemt de dader vrij en weloverwogen in met de minnelijke schikking (beseft de dader bijvoorbeeld de gevolgen ervan)?
- Is de voorgestelde geldsom proportioneel ten opzichte van de ernst van het misdrijf en de persoonlijkheid van de dader?

De rechter krijgt echter geen zeg in de vraag of een schikking al dan niet opportuun is en kan daardoor niet oordelen dat een schikking voor een bepaald type misdrijven of rekening houdend met de persoonlijkheid van de verdachte of beklaagde niet opportuun is.

Indien de rechter oordeelt dat er niet aan de gestelde voorwaarden is voldaan, maakt de rechter de zaak weer over aan de procureur des Konings. Deze kan ervoor kiezen om het onderzoek of de procedure voor de raadkamer of correctionele rechtbank verder te zetten, of een nieuw voorstel doen. Indien er echter geen nieuwe schikking uit de bus komt en de procedure wordt verdergezet, kan de rechter die oordeelde over de schikking niet meer oordelen over de schuldvraag.

De documenten die werden opgemaakt en de mededelingen die werden gedaan tijdens het overleg over de spaak gelopen schikking kunnen niet worden gebruikt als bewijs ten nadele van de dader.

Indien de rechter oordeelt dat er wel voldaan is aan de voorwaarden, zal de strafvordering vervallen zodra de geldsom is betaald.

Wat betekent dit voor de praktijk?

We verwachten dat de grote krijtlijnen van het ontwerp behouden zullen blijven. Wel uitte onder andere de Hoge Raad van Justitie reeds [kritiek](#) op het ontwerp en hij deed concrete voorstellen om dit wetsontwerp te verduidelijken en verbeteren.

In elk geval betekent dit ontwerp dat er binnen enige tijd weer een wettelijke basis voor minnelijke schikkingen zou zijn en dat de procureurs des Konings geen reden meer zouden hebben om deze principieel te weigeren.

De vraag is of dergelijke schikkingen nog interessant zullen zijn na de wijzigingen. Voor veel dossiers blijven de voordelen overeind: een snelle procedure met duidelijkheid en buiten de openbaarheid. Bovendien is er nu een rechterlijke toetsing op de proportionaliteit, wat het openbaar ministerie ertoe kan bewegen om zijn eisen te matigen. Tot slot kunnen we alleen maar toejuichen dat de rechter controleert of de "schikker" wel vrijwillig en met kennis van zaken een schikking aangaat, in zover deze controle natuurlijk grondig gebeurt. Dit is des te belangrijker indien het openbaar ministerie een akkoord sluit zonder dat de verdachte of beklagde werd bijgestaan door een raadsman.

Anderzijds denkt men best tweemaal na in zaken waar sociale of fiscale vorderingen mogelijk zijn. Met de nieuwe wet zal de procureur des Konings nu de sociale of fiscale administratie op de hoogte brengen indien er een verzoek is tot schikking. De betaling van de volgens hen verschuldigde bedragen is een voorwaarde voor het akkoord over een minnelijke schikking.

Bovendien moet men ook opletten voor de gevolgen van het afspringen van de onderhandelingen of een verwerping door de rechter van het akkoord. De documenten en mededelingen hierover mogen weliswaar niet als bewijs worden gebruikt, maar de administraties zijn uiteraard wel gealarmeerd en kunnen een eigen onderzoek starten. Daarnaast zijn er nog tal van procedurele kwesties die onduidelijk zijn. Zal men bijvoorbeeld beroep kunnen aantekenen tegen een beslissing van de rechter die het akkoord afkeurt? Zal er een tegensprekelijk debat plaatsvinden over het akkoord vooraleer de rechter oordeelt over de schikking? En indien dit debat plaatsvindt voor de correctionele rechtbank, zal dit dan met gesloten deuren gebeuren, gelet op de vertrouwelijkheid van de mededelingen in het kader van de besprekingen? De praktijk zal hier verder antwoord op moeten bieden.

De tekst van het wetsontwerp is [hier](#) terug te vinden.

◆ Vlaamse week tegen pesten

Kies samen kleur tegen pesten. Als school, als jeugdbeweging, als jongere, ... Want samen is veel leuker dan alleen!

Afspraak tijdens de Week tegen Pesten van vrijdag 2 tot vrijdag 9 februari 2018 in heel Vlaanderen en Brussel.

- Bekijk het [campagnemateriaal](#): van affiches tot plaktattoos

Acties tegen pesten

Organiseer jij een actie tegen pesten?

- Kondig het aan op het [formulier](#). Wij verspreiden het zodat je nog meer publiek krijgt.

Het startschot voor de Week tegen Pesten wordt gegeven met de uitreiking van de [Pesten-dat-kan-niet!-prijs](#). In 2018 is dat op vrijdag 2 februari 2018.

[Pesten dat kan niet!-prijs](#)

Maakt jouw school werk van een straf antipestbeleid? Het Netwerk Kies Kleur Tegen Pesten belooft je met prijzen van 500 tot 2.500 euro!

Voor alle verdere info:

https://www.kieskleurtegenpesten.be/home?utm_source=Klasse+-+Nieuwsbrieven&utm_campaign=425cad5761-klasse_schooldirect_2018_01_16&utm_medium=email&utm_term=0_b661ff641f-425cad5761-417312689

www.antipestteam.be

Leden worden vriendelijk verzocht
hun lidmaatschap voor 2018
te hernieuwen a.u.b.

Voor de volledige informatie zie:

www.neutr-on.be

Samen tegen corruptie en onrecht

Gelieve deze nieuwsbrief naar al uw geledingen, familie, vrienden en kennissen te zenden.

Wie geen Nieuwsbrief meer wil ontvangen, kan zich op eenvoudig verzoek uitschrijven of via de website. Volgende Nieuwsbrieven worden via MailChimp verstuurd, zo kunt u zich gemakkelijk in- of uitschrijven.